

Savo petdeset kilometrov daleč od Litije do Sevnice.

Prebivalci se morajo voziti čez vodo s čolni ali pa s takoimenovanimi brodovi, s katerimi se pa ni moči voziti, kadar je voda velika. Prebivalci v Radečah, kjer je okrajno sodišče in davkarija, morajo tedaj narediti 16 kilometrov dolg ovinek čez most v Sevnici, da pridejo do bližnje železniške postaje, do katere bi sicer prišli v desetih minutah. Promet z blagom se mora za tako dolgo ustaviti, da se uteče voda in je moči voziti z brodovi, katera vožnja je pa še pri majhni vodi zaradi visokih bregov in zlasti po zimi zaradi poledice nevarna ali vsaj jako težavna.

Dežela kranjska ne more s svojimi sredstvi zgraditi tega mostu, ki bode moral biti železen in je proračunjen na 90.000 gld., občina Radeška pa še manj, če jima država ne pomore s primerno podporo. Take podpore proseč, moram na to opozoriti, da bi omenjeni most bil tudi v korist vojni upravi, zakaj večkrat mora moštvo konje in težke topove na imenovanih brodovih prevažati čez Savo, da pridejo na Kranjskem na okrajno cesto in gredo potem dalje k strelnim vajam na Krško. Da je tako prevažanje konj in topov težavno in nevarno, ni treba praviti.

III. Uravnavanje Save.

Prehajajoč na vodne zgradbe, prepuščam velik del, pripadajoč k melioracijam, svojim ožim somišljenikom, da o njih izpregovore na dotičnem mestu. Govoril bodem le o dveh rečeh, ki sta zares za našo deželo najznamenitejši in najvažnejši. Prva se tiče uravnavanja Save, druga pa osuševanja Ljubljanskega močvirja.

Sava, častite gospoda, je jedina reka na Kranjskem, ki velja za državno reko in se uravnava ob državnih stroških, pa še ta ne vsa, temveč le do erarskega mostu pri Črnučah. Iz kakih vzrokov so ta most naredili, ne vem, vem pa, da ni treba, da bi bil veččak, da na prvi pogled spoznaš, da je ta meja popolnoma poljubna. Bregovi Savski so nad tem mostom ravno taki, kakeršni pod mostom, in povoden napravlja ravno tako škodo nad mostom, kakor pod mostom. Dobro bi bilo, da se meja določi vsaj eno miljo više.

Velike množine vode vale se od brega do brega in trgajo cele kose obdelanih njiv in travnikov. Izguba obdelane zemlje je za naše kmetije tem občutnejša, ker imamo le male kmetije, tako da posestniki že par sto kvadratnih sežnjev zemlje jako težko pogrešajo. Mnogim posestnikom voda ni le odnesla par stotin sežnjev zemlje, temveč skoro vse travnike, da sedaj težko rede eno ali dve kravi, poprej so jih pa imeli po deset v hlevu.

Pa ne le njive in travniki, temveč tudi sela so v nevarnosti. To smo videli pred par leti v Stožicah pod imenovanim Črnuškim mostom. Velika nevarnost se je odstranila le z izrednimi sredstvi in napor. Prej ali slej zadene enaka usoda poprej omenjeni leseni erarski most in par metrov niže stoječi most Kamniške železnice, če se za časa ne poskrbi dovolj za varnost teh dveh mostov. Prepričan sem, da bi omenjena vas ne

bila prišla v nevarnost in bi voda ne bila popolnoma izpodkopala že več hiš, ko bi se bila Sava uravnala že nad imenovanim mostom in spravila v pravo smer. Že skrb za imenovana predmeta morala bi vlado nagibati, da gorenji del Save tudi začne uravnati. Meja, kje naj se začne uravnavanje, pa se lahko najde, kajti nad Medvodami, kjer se Sora izteka v Savo, začno se taki bregovi, da uravnave ni več treba, in druga varstva za zgradbe, ki bi bila morda potrebna, brez posebnih težav napravi dežela z državno podporo, kakor se je to zgodilo na Gorenji Savi.

Poleg razširjenja mejne črte priporočal bi pa tudi vladi, da se dela loti z večjo odločnostjo in večje zneske postavi v proračun drugega leta. S 30.000 gld., ki so se postavili za letošnje leto v proračun, da se, zlasti če se razširi mejna črta, pri tolikih nedostatih le malo opravi, in le prevečkrat se zgodi, da se zaradi prepričanih sredstev ponavlja stari pregovor seveda v drugem smislu: Roma deliberante Saguntum perit. V pisarnah sem in tja pišejo in ugibljejo, koliko bi se plačalo za to ali ono delo, to ali ono uravnavo, in se drže kolikor je moči nizke vsote, voda pa trga obdelano zemljo kos za kosom in provzroči dvakrat ali trikrat toliko stroškov, kolikor bi jih bilo treba, ko bi bili uravnavo začeli par let poprej. (Prav res!)

(Dalje prihodnjič.)

Državni zbor.

Poslanska zbornica je rešila v prvih treh dneh minolega tedna proračun o pravosodnem ministerstvu. Prvi izmed govornikov je bil naš poslanec dr. Ferjančič, ki je, kakor je rekel, izpolnil gosp. ministru željo, katero je izjavil v proračunskem odseku nasproti poslancu Šukljetu, da se mu namreč dokaže s fakti, da se ne izvršujejo niti obstoječe odredbe glede rabe slovenskega jezika pri sodiščih na Koroškem, Štajarskem in Primorskem. Minister je dejal sicer, da je hvaležen dr. Ferjančiču na uslugi, katero mu je storil z navajanjem fakt, nam pa ne preostaje drugzega, nego mu verjeti ter želeči, da bi odstranil nedostatke z drugimi odredbami, ko se bodo izdelovale napovedane postavne reforme, kakor je obljubil ter za zdaj skrbel, da bi podrejena mu sodišča dala slovenskemu jeziku vsaj toliko prostora, kolikor mu ga priznavajo danes uže obstoječi ministerski predpisi.

Poslanec Abrahamovič je govoril o zakonu glede zapuščin in varuštva. Govornik pravi, da je sedanjemu zakonu več do fiskusa in njegovih pristojbin, nego do dedičevega prava. — Poslanec Beureuther je dajal ministru nekaka napotila, kako naj bi se preosnovala pravosodna uprava.

Poslanec Slavik pa želi, da bi se postavili tudi sodniki pri nakaterih sodiščih po deželi v 7. dijetni red. Potem pa pove odkritosrčno ministru grafu Schönbornu, da ni njegova odredba z dne 2. februarija 1890. leta utemeljena popolnoma zakonito. Ta odredba urejuje, ako

se ne motimo, jezikovne razmere na Češkem in ni Čehom nič kaj po volji.

Antisemit Schneider pa ne more odnehati, da ne bi tudi pri tej priliki potipal židov, ter zahteva, naj bode preskrbljeno za to, da ne bode sodil žid kristjana.

Minister Schönborn je zavračal opomnje poslancev, ki mu niso bile po volji. Nekaterim poslancem je obljubil, da se bode oziral na njih pritožbe. Obljubil je tudi gospod minister, da bode uže jeseni predložil zbornici nekatere predloge glede preuredbe sodstva sploh. Posebno je pa zagovarjal nemško-češko spravo. Za ministrom je govorilo še mnogo poslancev. Dr. Trojan je ugovarjal ministru, da bi bila nameravana nemško-češka sprava pravična Čehom. On je rekel, da ni niti cesar Ferdinand II. po bitki na Beli Gori tako poniževalnih zahtev storil do češkega naroda, kakoršne so stavljene v nameravani spravi. Poslanec Byk, poljski žid, izkušal je braniti žide proti napadom poslanca Schneiderja, potem je pa rekel, da je skrajni čas, da se preuredi civilno-pravdno postopanje, ki je danes pravo zavetišče dolžnikom.

Poslanec Kokoschinegg je zahteval za Maribor posebno okrožno sodišče.

Zadnja govornika sta bila dr. Pacak in dr. Jacques. Za njima je govoril poročevalec, ki je priporočal odobrenje proračuna, kar se je seveda zgodilo. Še ta dan t. j. 15. t. m. so se vršile volitve v delegacije. O uspehu smo poročali uže v zadnjem listu. Dne 16. t. m. se je pa odgodilo zborovanje zbornice do jeseni.

Gospodka zbornica je pa zborovala do 21. t. m. Ta dan je izbrala tudi ona svoje člane v delegacije ter s tem zaključila sedanje svoje zborovanje.

Politični pregled.

Domače dežele.

Grof Taaffe se je odpeljal dne 22. t. m. v Ischl.

Ob zaključku zadnjega zborovanja poslanske zbornice piše stara „Presse“ tako le: Zadnje zborovanje poslanske zbornice sme se zaznamovati kot najznamenitejše v zgodovini avstrijskega parlamentarizma. Krona in vlada sta pozvali vse zmerne parlamentarne stranke, naj bi za zdaj mirovale s prepirnimi strankarskimi zahtevami ter se združile k mirnemu, stvarnemu ter uspešnemu občekoristnemu delovanju. Na vprašanje, se je li uresničila ta ideja, je li ta nova misel v parlamentarnem avstrijskem življenji prodrila mej ljudstvo in stranke ter se tam ukoreninila, odgovoriti se more zdaj, kajti zmernost, stvarnost ter mejsobno spoštovanje zavladalo je v zbornici. Ali doseči to, ni bila nikakor malenkost. Zato je pa tudi dosedanji uspeh porok, da se bodo dali še za naprej zjediniti patrijotični ter zmerni politični elementi k trajnemu, uspešnemu delovanju.

V baš takem smislu piše tudi „Fremdenblatt“, ki pravi, da so bile razprave v zadnjem zborovanju po-

slanske zbornice, ki je razpravljala izključno le gospodarska in socijalna vprašanja, pristen odmev avstrijskega javnega mnenja.

Dne 20. t. m. se je slovesno praznovala petindvajsetletnica bitke pri Visu, v kateri je naša vojna mornarica slavno premagala veliko močnejšo italijansko vojno mornarico. V tej bitki so se pod poveljem slavnega nepozabnega Tegetthoffa posebno odlikovali naši bratje Hrvatje iz Dalmacije in Istre.

Praga. — Dne 17. t. m. se je pripeljalo v Prago okolo 50 najodličnejših državnozbornskih avstrijskih zastopnikov, da si ogledajo razstavo.

Na tisoče ljudi se je zbralo pred kolodvorom, da pozdravijo odličnjake. S posebnim navdušenjem je bil pa pozdravljen grof Hohenwart. Ta navdušeni pozdrav je veljal njemu kot stvaritelju znanih fundamentalnih členov, s katerimi bi bilo češkemu narodu priznано popolnoma njegovo državno pravo. Tudi večina naših slovenskih poslancev se je udeležila tega izleta, ki nima samo namena, da si ogledajo njegovi udeležniki razstavo, on je tudi pristna demonstracija proti nemški levici ter ima jako važen političen pomen. To se je pokazalo pri banketu, katerega so priredili dne 18. t. m. konservativni češki veleposestniki na čast tujim gostom. Napitnice, ki so se govorile, bile so prava politična manifestacija. Prvi je napil cesarju knez Jurij Lobkovic ter pozdravil goste kot prave zastopnike patrijotične in narodne misli. Govoril je pa tudi grof Hohenwart ter rekel, da bi morala Češka po vsej pravici zavzemati v monarhiji eno izmed najodličnejših mest ter da bode moralo tudi vkljub sedanjim oviram do tega priti.

Ker se je udeležilo tega izleta lepo število jako odličnih poljskih državnih poslancev, jezi to jako nemške levičarje, ker se boje, da so bile na pesek zidane njih nade o zvezi s Poljaki.

Tem ljudem ni bilo prav, ko je molčal grof Hohenwart v državnem zboru, ter so mu očitali, da ni lepo ravnal, ker ni pojasnil nekoliko svojega stališča. Zdaj ko je storil to pri banketu, pa jim spet ni prav ter pravijo, da bi bil bolje storil, ko bi bil molčal. Bog vsemogočni ustrezni tem čudakom! Pri banketu je bil tudi dr. Rieger, katerega so pri njegovem dohodu vsi pozdravili jako prisrčno.

Vnanje države.

Italija. — Italijanska vojna mornarica ne pride v Pulj ter ne obiše Dalmacije, kakor so napačno poročali časopisi.

Črna Gora. — Iz Heidelberga se poroča, da je zdravje kneginje Milene zdaj prav ugodno.

Rusko. — Baron Hirsch in ruski židje, Baron Hirsch namerava osnovati veliko angleško družbo, ki bode z dovoljenjem ruske vlade urejevala s pomočjo odseka, v katerem bodo židje iz vseh civilizovanih držav, redno izseljevanje ruskih židov.